

Moje síť budoucnosti

Aktivita do výuky pro 8. a 9. třídy ZŠ Informace pro učitele

Safer Internet Centrum ČR přináší do výuky aktivitu pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ, jejímž cílem je dát mladým lidem prostor formulovat vlastní názor na to, jak dnes fungují nejpoužívanější sociální sítě a co by na jejich fungování sami zachovali nebo změnili.

Kontext

Sociální sítě jsou běžnou součástí života dospívajících. Přinášejí jim zábavu, kontakt s přáteli, informace, inspiraci i prostor pro vlastní tvorbu. Zároveň se stále intenzivněji diskutuje o tom, jak mají sociální sítě fungovat pro děti a dospívající a jaká pravidla by pro ně měla platit.

Tato debata dnes probíhá po celém světě. Ve Spojených státech se fungováním sociálních sítí zabývají také soudy a první rozsudky už vedou ke konkrétním změnám. V roce 2026 například soud v Novém Mexiku nařídil společnosti Meta změnit některé prvky fungování Facebooku a Instagramu pro tamní nezletilé uživatele – například zavést časové limity, omezit noční notifikace nebo veřejné zobrazování lajků. Cílem je posílit ochranu mladých uživatelů a omezit nadměrné používání sítí.

Také Evropská unie řeší, jak mají digitální služby pro děti a dospívající fungovat. Evropská komise v září 2026 představila návrh EU Kids Act, který navrhuje společná pravidla pro ochranu dětí na sociálních

sítích a dalších online platformách. Týkají se například stanovení věku pro samostatné používání některých sociálních sítí a ověřování věku, nekonečného sledování obsahu a automatického přehrávání, doporučovacích algoritmů, notifikací, soukromí nebo možností kontroly obsahu samotnými dětmi. O návrhu nyní budou jednat Evropský parlament a členské státy EU.

Do této debaty chceme prostřednictvím projektu **Moje síť budoucnosti** přinést také hlas samotných mladých lidí. Zajímá nás, **co jim sociální sítě přináší, co na nich podle nich funguje dobře, co jim vadí a co by sami zachovali nebo změnili.**

Výstupem aktivity budou anonymní vzkazy žáků určené tvůrcům pravidel sociálních sítí (zákonodárci, platformy). Zpracujeme je do souhrnného dokumentu a prezentace tak, abychom co nejvíce zachovali jejich autenticitu a různorodost názorů. Budeme sledovat například četnost jednotlivých témat a pracovat s citacemi žáků. Výsledky představíme veřejnosti 9. února 2027 u příležitosti Dne bezpečnějšího internetu a předáme je zákonodárcům a dalším aktérům jako hlas mladých lidí do probíhající debaty o pravidlech digitálního prostředí.

Součástí projektu je také soutěžní výzva Moje síť budoucnosti, ve které mohou žáci kreativně zpracovat vlastní představu o tom, jak by měla vypadat sociální síť budoucnosti. Soutěžní návrhy mohou vznikat individuálně nebo v týmech.

Kontakt:

V případě dotazů k aktivitě se prosím obraťte na koordinátorku projektu ze Safer Internet Centra ČR: kamila.kolmanova@nic.cz

Děkujeme za spolupráci a přejeme inspirativní hodinu.

Základní informace

Cílová skupina: žáci 8. – 9. tříd ZŠ

Časová náročnost: 90 minut / 2 navazující vyučovací hodiny

Termín: prosíme o realizaci aktivity s žáky do 30. listopadu 2026.

Pomůcky:

- promítací plátno / obrazovka,
- úvodní video: <https://www.youtube.com/shorts/Q7zJQ0KwvKQ>
- flipchart/tabule,
- psací potřeby pro žáky,
- vytištěné pracovní listy,
- digitální zařízení pro žáky – mobil, tablet nebo PC.
(Aktivitu lze provést ve třídě v případě, že žáci použijí vlastní mobil, nebo v počítačové učebně).

Doporučené předměty pro aktivitu

Občanská výchova / Výchova k občanství

pravidla společnosti, odpovědnost, práva dětí, regulace digitálního prostředí, občanská participace, mediální vzdělávání

Český jazyk

argumentace, formulace vlastního názoru, práce s adresátem sdělení

Informatika

algoritmy, fungování digitálních služeb a platform

Třídnická hodina

diskuse, společná reflexe digitálního prostředí, participace žáků

Návaznost na RVP ZV

Aktivita rozvíjí zejména digitální kompetenci, schopnost kriticky přemýšlet o digitálním prostředí, formulovat vlastní názor a přemýšlet o tom, kdo nebo co ovlivňuje naše rozhodování.

Aktivita navazuje zejména na tyto očekávané výsledky učení:

KDI-BZK-000-ZV9-001

Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení a dat nebo jeho tělesné či duševní zdraví.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a digitálním prostředí.

CZB-VZB-003-ZV9-010

Identifikuje nebezpečné aktivity a situace vyskytující se v digitálním prostředí a odůvodní, proč je důležité chránit zde bezpečí své i ostatních, včetně ochrany osobních údajů.

Cíl aktivity

Žáci se zamyslí nad tím, jak sociální sítě používají, co jim přinášejí a co by podle nich mohlo fungovat jinak.

Na konkrétních příkladech následně prozkoumají, že podobu sociálních sítí ovlivňují konkrétní rozhodnutí jejich tvůrců – například o tom, co se uživatelům zobrazuje.

Cílem není přesvědčit žáky, že sociální sítě jsou špatné, ani hledat jednu správnou odpověď. Cílem je vytvořit prostor, aby žáci formulovali vlastní názor a mohli jej autenticky vyjádřit ve „Vzkazu tvůrcům pravidel“.

Průběh hodiny

Aktivita je rozdělena do dvou navazujících vyučovacích hodin. První hodina je zaměřena na aktivaci žáků a formulování jejich názorů na používání sociálních sítí, jejich klady a zápory vycházející z vlastní zkušenosti. Druhá vyučovací hodina je zaměřena na řízenou diskusi o změnách fungování sociálních sítí, které jsou nyní předmětem regulatorních diskusí v různých částech světa.

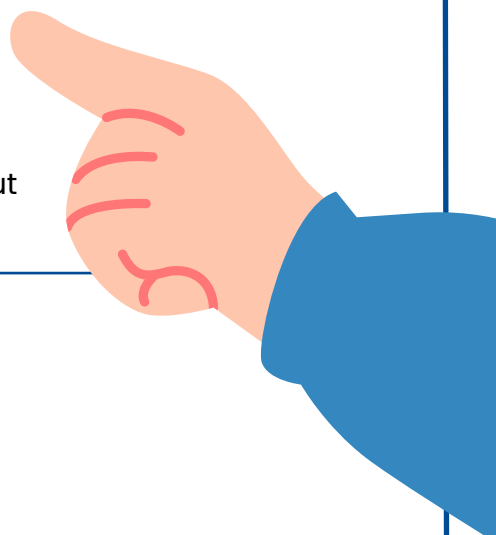
Výstupem aktivity je sepsaný vzkaz každého žáka s jeho postojem k tématu.

1. vyučovací hodina

- 1. Zahřívací hlasování: 10 minut
- 2. Úvodní video: 5 minut
- 3. Psaní „Vzkazu tvůrcům pravidel“: 20 – 30 minut

2. vyučovací hodina

- 4. Aktivita s pracovními listy „Co byste nastavili?": 30 minut
 - 5. Dokončení „Vzkazu tvůrcům pravidel“: 10 –15 minut
-

1. vyučovací hodina

1. Zahřívací hlasování: 10 min

Cílem první části je žáky **vtáhnout do tématu prostřednictvím jejich běžné zkušenosti**, ale zatím jim nenabízet konkrétní problémy ani jejich možná řešení. *Žáci hlasují rukou, nebo se postaví na vybranou stranu třídy. Do hlasování se můžete zapojit i vy jako učitel/ka.*

Otázky ke hlasování:

- Kdo používá alespoň jednu sociální síť jako je TikTok, Instagram, nebo YouTube každý den? (případně můžete hlasovat o jednotlivých nejpoužívanějších sítích zvlášť)
- Kdo někdy otevřel nějakou sociální síť „jen na chvíli“ a nakonec tam zůstal mnohem déle, než původně plánoval?
- Kdo z vás zná všechny své online přátele (sledující nebo followery) osobně?
- Kdo už slyšel o tom, že politici ve světě nyní řeší změny fungování sociálních sítí a dalších aplikací, včetně omezení věku pro jejich používání?

Poté položte třídě otevřenou otázku:

Žáci odpovídají ústně. Odpovědi zapisujte na tabuli, aby zůstaly po celou dobu aktivity viditelné a mohli jste se k nim v případě potřeby vracet. Zapojte se do debaty také se svou vlastní zkušeností, zejména pokud žáky zpočátku nenapadají odpovědi.

- Kdybyste měli někomu, kdo sociální sítě vůbec nepoužívá, vysvětlit, proč na nich trávíte čas, co byste mu řekli?
- Jaká největší pozitiva vidíte na sociální síti nebo v aplikaci, kterou používáte nejvíce (TikTok, Instagram, YouTube, WhatsApp, Snapchat...)?
- Jaká negativa na nich vidíte?

Důležité: V této části zatím žákům nevysvětľujte konkrétní rizika ani nenabízejte řešení typu omezení času, vypnutí notifikací nebo zákaz některých funkcí. Potřebujeme nejprve zjistit, co je důležité pro samotné žáky.

2. Úvodní video: 5 minut

Nyní pusťte žákům krátké video Safer Internet Centra ČR.

Link:

<https://www.youtube.com/shorts/Q7zJQ0KwvKQ>

Video představí:

- Safer Internet Centrum ČR a proč nás zajímá názor mladých lidí,
- co se bude dít se vzkazy žáků, které budou psát do online formuláře.

3. Psaní „Vzkazu tvůrcům pravidel“: 20 – 30 minut

Po videu požádejte žáky, aby začali anonymně psát své vzkazy pro lidi, kteří rozhodují o fungování sociálních sítí. Vzkazy budou psát do online formuláře každý za sebe.

Žáci mohou využít vlastní mobily, případně aktivitu provedte na školních zařízeních – v počítačové učebně nebo na tabletech. Pokud používají mobily, načtou QR kód, který je přesměruje na online formulář Google Forms. QR kód jim rozdejte vytištěný. Je přílohou pracovního listu.

Pokud používají PC, pošlete žákům tento

odkaz: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeXcrPxrRzbn9U5FC0kP0CnqxVI-jt_HOIVZtwNAP_I25xrxQ/viewform?usp=header

Požádejte žáky, aby samostatně vyplnili základní informace a **první 3 otázky ve Vzkazu tvůrcům pravidel** a zatím odpovědi **neodesílali**. K dotazníku se vrátí po další aktivitě. Pro žáky, kteří žádné sociální sítě, vč. You Tube, nepoužívají, jev dotazníku možnost zaškrtnout NE a napsat proč.

2. vyučovací hodina

4. Aktivita s pracovními listy „Co byste nastavili?“: 30 minut

Uved'te žáky do aktivity s pracovními listy:

Svoje vlastní nápady už jste napsali v online formuláři. Teď se podíváme na několik konkrétních funkcí sociálních sítí, o kterých se ve světě vede debata. Nejblíží je nám debata v Evropské unii. Aktuálně se projednává návrh, který by mohl přinést změny ve fungování dnešních sociálních sítí, jako jsou Instagram, Facebook nebo TikTok, ale také YouTube, některé online hry či AI aplikace. O návrhu se nyní diskutuje a bude ještě nějakou dobu trvat, než bude známá konečná podoba nových pravidel pro sociální sítě a aplikace. Pojďme se podívat na to, jaké změny by mohly v aplikacích nastat.

Rozdělte žáky do skupin po 3 až 5 a rozdejte jim pracovní listy. Na každém listu jsou popsány funkce, u kterých skupina rozhodne, zda by je na sociální sítě zachovala, nebo upravila. U každé volby skupina zdůvodní, proč se tak rozhodla. V každé skupině bude určen jeden zapisovatel.

Nechte skupiny 15 minut pracovat samostatně. Nemusí stihnout všechna témata. Následně skupiny požádejte, aby představily své postoje k jednotlivým návrhům.

Tipy pro moderaci diskuse:

- Není nutné stihnout všechny návrhy funkcí.
- Žáci se nemusí shodnout. Cílem není najít jednu správnou odpověď.
- Žáci mohou mluvit o vlastní zkušenosti, ale nikoho nenuťte sdílet osobní nebo nepříjemnou situaci.
- Nesnažte se během diskuse vysvětlit všechna rizika sociálních sítí. Cílem je především umožnit žákům přemýšlet a argumentovat.

Jak fungují algoritmy na sociálních sítích?

- Algoritmus je zjednodušeně soubor pravidel, podle kterých aplikace rozhoduje, co nám zobrazí. Sociální sítě každý den získávají velké množství informací o tom, jak jejich uživatelé aplikaci používají – například na jaká videa klikají, co sledují déle, co přeskočí, co označí jako „To se mi líbí“ nebo s čím nějakým způsobem interagují.
- Na základě těchto informací se systém snaží odhadnout, co by nás mohlo zajímat, a podle toho nám doporučuje další obsah.
- Například: Když několikrát sledujete videa o fotbale až do konce, aplikace může vyhodnotit, že vás fotbal zajímá, a začít vám nabízet více podobných videí.
- Algoritmus tedy neukazuje všem lidem stejný obsah. Každému uživateli může vytvořit trochu jinou nabídku podle jeho předchozího chování.
- Důležité pro diskusi: Algoritmus nemusí být „dobrý“ nebo „špatný“. Je to nástroj. Důležité je, podle jakých pravidel je nastavený a jaké má cíle. Pokud je jedním z cílů doporučovacího systému udržet pozornost uživatele, může nám například nabízet další a další obsah, který nás pravděpodobně zaujme.

Co je návykový design?

- Návykový design označuje způsob, jakým jsou některé digitální služby a jejich funkce navrženy tak, aby podporovaly opakované používání a udržely naši pozornost.
- Může jít například o:
 - nekonečné scrollování – obsah nemá jasný konec a další příspěvek se objeví hned po předchozím,
 - automatické přehrávání – další video začne bez toho, abychom museli něco udělat,
 - notifikace – telefon nás upozorní, že se něco nového stalo,
 - doporučování dalšího obsahu – po jednom videu okamžitě dostaneme další,
 - lajky a další reakce – získáváme zpětnou vazbu od ostatních,
 - prvky odměny a překvapení – například nevíme, co se objeví po dalším scrollování, a proto chceme pokračovat.

Tipy na další materiály k tomuto tématu do hodin:

Portál JSNS: Radikální algoritmy, Proč a jak tiká TikTok

5. Dokončení vzkazu: 15 min

Požádejte žáky, aby se vrátili zpět do online formuláře:

Na začátku jste napsali svůj vlastní názor, ještě než jsme začali mluvit o konkrétních funkcích. Teď jste slyšeli různé názory spolužáků a diskutovali jsme o několika konkrétních změnách. Zajímá nás, jestli vás během diskuse napadlo ještě něco dalšího, co byste do svého online vzkazu chtěli doplnit.

Žáci se opět vrátí do online formuláře.

Vyplní otázku č. 4 a závěrečný vzkaz.

Následně je požádejte, aby odpovědi odeslali.

Na závěr můžete žáky informovat, že celá aktivita má pokračování v podobě kreativního zpracování „Mojí sítě budoucnosti“. Můžete také zjistit, zda mají o tuto navazující aktivitu zájem.

Soutěžní výzva:

Moje síť budoucnosti

Tato část není součástí základní 90minutové aktivity. Lze ji využít v další vyučovací hodině, při projektové výuce nebo jako skupinovou práci.

Časová náročnost: 45 minut / 1 vyučovací hodina

Termín: prosíme o zaslání prací žáků do 30. listopadu 2026

Způsob zaslání prací:

Výsledné práce nám prosím zašlete elektronickou cestou. V případě, že chcete svou třídu zapojit do soutěžní výzvy, [nás prosím kontaktujte na event@nic.cz](mailto:nas.prosim.kontaktujte.na.event@nic.cz).

Zašleme vám stručné pokyny pro nahrání výsledných prací žáků do našeho systému. Pokud jsou práce žáků v papírové podobě, prosím nafotťe je na mobil nebo nascenujte, a nahrajte do systému za všechny žáky vy.

Pokud se vaše třída aktivity účastní, prosíme také o zajištění **souhlasu zákonných zástupců se zveřejněním prací**. Vzor souhlasu k tisku je přiložen.

Pomůcky:

- vytištěné pracovní listy pro žáky – část „Doprovodná informace“ odevzdají zpět vám
- pomůcky dle zvoleného typu zpracování: psací potřeby, papíry/čtvrtky, mobil

Ocenění:

Nejzajímavější práci ocení porota. Třída, ze které bude vítězná práce, bude mít možnost unikátní exkurze do sídla společnosti Seznam.cz v Praze na Smíchově. Dále budou žáci ocenění drobnými hmotnými dary.

Děkujeme za spolupráci a přejeme kreativní tvoření.

